

Voorontwerp van wet houdende bepalingen betreffende de Pensioenwet-route

ARTIKEL I

De Pensioenwet wordt als volgt gewijzigd:

A.

Artikel 1 wordt als volgt gewijzigd:

De definitie van ondernemingspensioenfonds komt te luiden:

-Een pensioenfonds verbonden aan een onderneming of groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek dan wel aan meerdere ondernemingen door samenvoeging van hun ondernemingspensioenfondsen.

B.

Artikel 2 wordt als volgt gewijzigd:

Na het achtste lid wordt een nieuw negende en tiende lid toegevoegd, luidende:

9. Indien een ondernemingspensioenfonds afzonderlijke vermogens aanhoudt als bedoeld in artikel 123, tweede lid, zijn de artikelen 126, 130 t/m 134, 138, 140, 142, 145, 147, 149 en 150 op deze afzonderlijke vermogens van toepassing.

10. Indien een deelnemer of gewezen deelnemer binnen een ondernemingspensioenfonds overgaat naar een pensioenregeling waarvoor een afzonderlijk vermogen wordt aangehouden vinden de artikelen 71 tot en met 92 toepassing als ware er sprake van twee verschillende pensioenfondsen.

C.

Artikel 25 wordt als volgt gewijzigd:

Na het tweede lid, onderdeel f. wordt een nieuw onderdeel g. toegevoegd, luidende:

g. de instemming van de partijen, betrokken bij de totstandkoming van de pensioenovereenkomst, indien het ondernemingspensioenfonds waar de pensioenregeling is ondergebracht wil overgaan tot samenvoeging met een ander ondernemingspensioenfonds.

D.

Artikel 106 wordt als volgt gewijzigd:

Na het derde lid wordt een nieuw vierde en vijfde lid toegevoegd, luidende:

4. Voor wijziging van de werkingssfeer van een ondernemingspensioenfonds, bedoeld in het eerste lid, onderdeel a, is instemming vereist van de partijen die betrokken zijn bij de totstandkoming van de pensioenregeling, bij een besluit tot samenvoeging met een ander ondernemingspensioenfonds.

5. Op verzoek van het georganiseerde bedrijfsleven binnen een bedrijfstak kan onze Minister de samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen verbieden, indien daarbij twee of meer ondernemingen zijn betrokken die tot de betreffende bedrijfstak behoren.

E.

Artikel 123 wordt als volgt gewijzigd:

1. Voor de tekst van artikel 123 wordt een 1. geplaatst.

2. Na het eerste lid wordt een tweede lid toegevoegd, luidende:

2. Bij samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen kunnen, in afwijking van het eerste lid, één of meer afzonderlijke vermogens worden aangehouden per onderneming of groep, als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Een afzonderlijk vermogen heeft betrekking op alle pensioenregelingen die voorafgaand aan de samenvoeging bij het betrokken ondernemingspensioenfonds waren ondergebracht.

MEMORIE VAN TOELICHTING

TOELICHTING ALGEMEEN

1. Inleiding

Dit wetsvoorstel beoogt ruimte te bieden voor samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen. Samenvoeging van pensioenfondsen kan op verschillende manieren worden bereikt. Zo kan worden gedacht aan juridische fusie tussen twee pensioenfondsen, of liquidatie van een pensioenfonds nadat de door het fonds uitgevoerde pensioenregelingen zijn ondergebracht bij een ander pensioenfonds. Daarom is hier bewust gekozen voor de feitelijke term "samenvoeging" omdat het niet van belang is hoe de nieuwe eenheid tot stand is gekomen.

De in dit voorstel opgenomen wijzigingen van de PW zijn beperkt. Ze richten zich uitsluitend op het oplossen van het probleem van ondernemingspensioenfondsen. Met dit voorstel wordt geen wijziging aangebracht in het stelsel als zodanig, noch beoogt het een discussie hierover in gang te zetten. De facto wordt met dit voorstel slechts de mogelijkheid geopend de bestaande collectiviteiten met de daarbinnen bestaande solidariteit in een nieuw type opf onder te brengen.

De maatschappelijke behoefte aan schaalvergroting geeft aanleiding tot een verdere herziening van de werkingssfeer van de ondernemingspensioenfondsen ten aanzien van het groeps criterium. Hiermee wordt het palet aan onderbrengingmogelijkheden voor

ondernemingen uitgebreid. Door de aanscherping van de eisen aan pensioenfondsen het afgelopen decennium is het voor sommige ondernemingspensioenfondsen moeilijk zelfstandig te blijven voortbestaan. De opties die op dit moment beschikbaar zijn bij liquidatie zijn overgang naar een (verplichtgesteld) bedrijfstakpensioenfonds of rechtstreekse verzekering bij een verzekeraar. De eerste optie behoort echter lang niet altijd tot de mogelijkheden, aangezien het afhankelijk is van de omschreven werkingsfeer van het bedrijfstakpensioenfonds, zodat thans overdracht aan een verzekeraar veelal de enige optie is. Met dit voorstel wordt een nieuw alternatief geïntroduceerd, namelijk de mogelijkheid dat verschillende ondernemingen hun regelingen bij één ondernemingspensioenfonds onderbrengen. Nu is dit slechts mogelijk indien er sprake is van een concernverband of een historische band.

In de Pensioenwet zijn de mogelijkheden van de historische band al verruimd ten opzichte van de Pensioen- en spaarfondsenwet. Dit impliceert dat de wetgever het handhaven van de mogelijkheid om aangesloten te blijven bij een ondernemingspensioenfonds, indien er eerder sprake was van een groepsverband, gerechtvaardigd acht.

Derhalve wordt voorgesteld om ten aanzien van de taakafbakeningsregeling alleen een verfijning aan te brengen in de domeinafbakening met volledige instandhouding van de productafbakening, zodat niet alleen de historische en concernverbanden mogelijk zijn, maar ook samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen mogelijk wordt. Voorgesteld wordt, het samenvoegen van (bestaande) ondernemingspensioenfondsen mogelijk te maken met behoud van de oorspronkelijke pensioenregelingen, inclusief een scheiding tussen de betreffende vermogens. Na een zodanige samenvoeging is sprake van een ondernemingspensioenfonds dat voor meerdere (groepen van) ondernemingen pensioenregelingen uitvoert.

Het onderhavige voorstel beoogt dus *geenszins* dat een ondernemingspensioenfonds vrijelijk de pensioenovereenkomst van een willekeurige onderneming kan verzekeren: de uitvoering van een regeling van een andere onderneming is pas mogelijk nadat een zodanige regeling reeds bij een ondernemingspensioenfonds was ondergebracht, en nadien besloten is tot samenvoeging. In die zin verandert er niets aan de uitgangspunten van de domeinafbakening.

Door de mogelijkheid om ondernemingspensioenfondsen samen te voegen kunnen schaalvoordelen behaald worden: de efficiency en effectiviteit kunnen verhoogd worden. Het gaat hier dan bijvoorbeeld om voordelen van samenwerking op het terrein van vermogensbeheer, gezamenlijke inkoop van diensten en gezamenlijke administratie. Ook kunnen er voordelen in personele belasting worden behaald omdat de bemensing van het pensioenfonds gezamenlijk geschiedt. De benodigde deskundigheid, zowel voor het bestuur en de andere organen van het pensioenfonds als voor de bestuursondersteuning, is efficiënter te organiseren.

Ook is bezien in hoeverre voldoende gewaarborgd is dat er een collectiviteit ontstaat die door alle betrokkenen, te weten pensioenfondsbestuur en de achterliggende ondernemingen, wordt gedragen. Specifiek is gekeken naar de positie van de werknemers. Hierbij wordt aangesloten bij de wijze waarop de werknemers thans zijn betrokken bij de onderbrenging van de pensioenregeling door de werkgever. Gebruik is dat de werknemers, al dan niet via de ondernemingsraad, hierbij worden betrokken.

Met de aanvulling van artikel 106 PW met een nieuw lid wordt de waarborg gerealiseerd. Door de paritaire bestuurssamenstelling enerzijds en de betrokkenheid van de achterliggende ondernemingen anderzijds wordt de omvang van de collectiviteit niet gewijzigd zonder overeenstemming tussen de achterliggende onderneming en het bestuur.

Met dit voorstel is aangesloten bij de procedure die geldt bij de eerste onderbrenging door een werkgever van een pensioenregeling (artikel 23 PW). De procedure is zowel van toepassing als er een eerste samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen plaatsvindt als wanneer er later nieuwe aansluitingen voorgesteld worden. Alle betrokken partijen bij een samenvoeging of latere aansluiting moeten worden betrokken bij de besluitvorming. Bij een samenvoeging dienen alle betrokken werkgevers en werknemers van de ondernemingen in te stemmen. En bij een latere aansluiting dienen zowel de ondernemingen die hun ondernemingspensioenfondsen reeds hebben samengevoegd in één ondernemingspensioenfonds als de onderneming wiens ondernemingspensioenfonds zich wil aansluiten bij dit ondernemingspensioenfonds in te stemmen met aansluiting.

2. Ringfencing

Het uitgangspunt van een verbod op ringfencing voor pensioenfondsen wordt gehandhaafd. Dat houdt in dat het in beginsel niet mogelijk is om afgescheiden vermogens binnen een pensioenfonds aan te houden. Ringfencing is echter niet verboden in de Europese richtlijn Pensioeninstellingen.

Voorgesteld wordt van de mogelijkheid tot ringfencing in de Europese richtlijn Pensioeninstellingen gebruik te maken in specifieke situaties, zodat het mogelijk wordt dat ondernemingspensioenfondsen samengaan. Ringfencing is immers geen randvoorwaarde voor het bestaan van een pensioenfonds. Omdat in dit voorstel gekozen is voor ringfencing per onderneming of groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek en niet per regeling, tenzij de regelingen van een onderneming bij verschillende ondernemingspensioenfondsen zijn ondergebracht, maakt het voor de solidariteit binnen de collectiviteit zoals die nu bestaat binnen verschillende ondernemingspensioenfondsen niet uit of verschillende pensioenregelingen zijn ondergebracht bij meerdere ondernemingspensioenfondsen of dat die regelingen met afzonderlijke vermogens per onderneming in één ondernemingspensioenfonds worden ondergebracht. De bestaande solidariteit blijft intact.

Voorgesteld wordt derhalve om – in aansluiting op de Europese pensioenfondsenrichtlijn - ringfencing mogelijk te maken voor een ondernemingspensioenfonds waar pensioenregelingen van meerdere ondernemingen worden ondergebracht. Dit verhoudt zich goed tot de wezenskenmerken van een pensioenfonds: een instelling waar collectieve arbeidsvoorwaardelijke afspraken met solidaire aspecten worden uitgevoerd.

3. Effecten

Governance van het nieuwe type ondernemingspensioenfondsen

De keuze voor ondernemingspensioenfondsen om samen te gaan in één gezamenlijk fonds kan via een juridische fusie worden gerealiseerd. Dit betekent dat de oude ondernemingspensioenfondsen opgaan in een nieuw ondernemingspensioenfonds of in een al bestaand ondernemingspensioenfonds. De samenstelling van het nieuwe bestuur zal moeten worden geregeld, alsook de inrichting van de andere organen van het pensioenfonds. In theorie kan dit door het samenvoegen van de organen van de 'oude' fondsen, maar het ligt in de rede dat er nieuwe organen komen met een werkbare omvang. Dit is ook één van de voordelen die te behalen is met een gezamenlijk

ondernemingspensioenfonds; de last die soms ervaren wordt om voldoende mensen voor de verschillende organen te krijgen kan zo worden beperkt.

Ook in dit gezamenlijke ondernemingspensioenfonds geldt dat de verantwoordelijkheid volledig bij het bestuur ligt. Dat wil zeggen dat ook de besluiten over de regelingen met afgescheiden vermogens door het gehele bestuur genomen moeten worden. Dit laat onverlet dat partijen met elkaar afspraken kunnen maken dat in kleiner bestuursverband bijvoorbeeld de voorstellen voor de indexatiebesluiten per afgescheiden vermogen kunnen worden voorbereid.

Ditzelfde geldt voor de medezeggenschap via een deelnemersraad. Indien er een deelnemersraad aanwezig is, kan worden afgesproken dat de voorstellen ten aanzien van de indexatie door de direct betrokken leden uit de deelnemersraad worden voorbereid, maar dat het advies hierover door de gehele deelnemersraad zal worden uitgebracht.

In het verlengde van het bestuur en de deelnemersraad geldt dit ook voor de samenstelling van het verantwoordingsorgaan. De verkiezing of aanwijzing van de leden (werkgever, werknemers en gepensioneerden) vindt plaats op een nader vast te stellen wijze.

Vertegenwoordiging van alle ondernemingen voor wie bij het ondernemingspensioenfonds afgescheiden vermogens worden aangehouden is mogelijk, maar dit hoeft niet.

Het intern toezicht is een onafhankelijk orgaan, waarbij het verantwoordingsorgaan een adviesrecht heeft over de vorm, inrichting en samenstelling van het intern toezicht. Reden tot afwijking of nadere regeling ten opzichte van de bestaande ondernemingspensioenfondsen is niet aan de orde.

Bezien is of de governance-bepalingen in de Pensioenwet gewijzigd moeten worden bij het introduceren van de mogelijkheid een ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen de pensioenregelingen te laten uitvoeren. Daartoe bestaat geen noodzaak. Dit wordt onderstaand nader toegelicht.

In artikel 99 Pensioenwet worden de regels gesteld ten aanzien van de samenstelling van het bestuur van een ondernemingspensioenfonds.

Er is geen aanleiding om de wijze waarop het bestuur van een ondernemingspensioenfonds die voor meerdere ondernemingen pensioenregelingen uitvoert wordt samengesteld af te laten wijken van de wijze waarop het bestuur van een ondernemingspensioenfonds die de regeling(en) van één onderneming uitvoert wordt samengesteld. De verplichting in artikel 106, eerste lid onderdeel f van de Pensioenwet om de wijze waarop de leden van het bestuur worden gekozen in de statuten op te nemen verzekert dat er afspraken worden gemaakt over de wijze van verdeling van de zetels tussen de betrokken vertegenwoordigers van de verschillende ondernemingen. Het ligt in de rede dat er rekening wordt gehouden met een evenwichtige vertegenwoordiging vanuit de verschillende ondernemingen.

In artikel 100 wordt bepaald welke keuzemogelijkheden er zijn om de medezeggenschap bij een ondernemingspensioenfonds te regelen.

Er is geen aanleiding om deze bepaling te wijzigen voor de situatie dat een ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen pensioenregelingen uitvoert ten opzichte van een ondernemingspensioenfonds die de regeling(en) van één onderneming uitvoert. De keuze voor een deelnemersraad of pensioengerechtigden in het bestuur is afhankelijk van het totale aantal pensioengerechtigden in het ondernemingspensioenfonds dat voor meerdere ondernemingen pensioenregelingen uitvoert. Dat wil zeggen dat artikel 100 Pensioenwet ook op dit type ondernemingspensioenfonds van toepassing is. Op grond van artikel 106, eerste lid onderdeel f van de Pensioenwet moet in de statuten geregeld worden hoe de bestuursleden (inclusief de pensioengerechtigden) worden benoemd. Voor de samenstelling van de delegatie gepensioneerden in het bestuur zal rekening worden

gehouden met de verhouding actieven en pensioengerechtigden in het pensioenfonds. Het ligt evenwel in de rede dat die bestuursleden voortkomen uit de onderneming(en) met (relatief) de meeste pensioengerechtigden.

In artikel 110 worden de regels gesteld ten aanzien van het instellen van een deelnemersraad bij een ondernemingspensioenfonds.

Er is geen aanleiding om deze bepaling te wijzigen voor de situatie dat een ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen pensioenregelingen uitvoert ten opzichte van de wijze waarop het geregeld is voor een ondernemingspensioenfonds die de regeling(en) van één onderneming uitvoert.

Dat wil zeggen dat artikel 110 geen wijziging behoeft. De wijze waarop de leden van de deelnemersraad worden gekozen moet in de statuten worden opgenomen (artikel 106, eerste lid onderdeel g van de Pensioenwet). Voor de samenstelling van de deelnemersraad zal rekening worden gehouden met de verhouding actieven en pensioengerechtigden in het pensioenfonds. De verdeling actieven en pensioengerechtigden per onderneming zal bepalen hoe per onderneming de afvaardiging zal zijn in de deelnemersraad.

Ook voor het verantwoordingsorgaan geldt dat in de statuten geregeld moet worden hoe de benoeming plaatsvindt (artikel 106, eerste lid onderdeel k van de Pensioenwet). Ook hier ligt een evenwichtige vertegenwoordiging vanuit de verschillende ondernemingen in de rede.

Verplichtingen van het nieuwe type ondernemingspensioenfonds

Bij een ondernemingspensioenfonds dat meerdere pensioenregelingen uitvoert, waarvoor afgescheiden vermogens worden aangehouden, geldt het financieel toetsingskader per afgescheiden vermogen. Niet alleen dient het (minimaal) vereist eigen vermogen per afgescheiden vermogen aanwezig te zijn, ook herstelplannen worden per afgescheiden vermogen opgesteld. Het kenmerk van een gezamenlijk ondernemingspensioenfonds is dat er voordelen uit een grotere collectiviteit behaald kunnen worden, maar dat de onderlinge solidariteit beperkt blijft tot elk afgescheiden vermogen.

Indien een ondernemingspensioenfonds meerdere pensioenregelingen uitvoert, waarvoor afgescheiden vermogens worden aangehouden zullen de betreffende onderdelen van artikel 106 (statuten) per afgescheiden vermogen moeten worden opgenomen.

Effecten op markt

De verwachting lijkt gerechtvaardigd dat er een natuurlijke grens zit aan het aantal ondernemingen dat hun ondernemingspensioenfondsen in één geheel willen laten opgaan. Meer dan 4 à 5 ondernemingen die samengaan lijkt niet voor de hand te liggen, omdat het behoud van de eigenheid bij grotere verbanden moeilijker te realiseren zal zijn, met name wat betreft de governance-aspecten (zie onderdeel 3). Op de langere termijn is het echter theoretisch mogelijk dat er grotere verbanden zullen ontstaan.

Om dit proces goed te laten verlopen wordt een aanpassing van artikel 106 voorgesteld. In artikel 106 is al geregeld dat in de statuten van een pensioenfonds bepalingen opgenomen worden betreffende het doel van het pensioenfonds, waaronder een omschrijving van de werkingssfeer. Voor een ondernemingspensioenfonds betekent dit dat in (een bijlage van) de statuten een opsomming gegeven wordt van de onderneming of de groep (ondernemingen) die aan het fonds verbonden zijn. Bij de totstandkoming van een ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen zal er een bewuste keuze voor de kring van ondernemingen worden gemaakt. Die bewuste keuze dient ook gemaakt te worden bij een eventuele uitbreiding van de kring. Derhalve wordt voorgesteld aan artikel 106 is een nieuw vierde lid toe te voegen waarin bepaald is dat een ondernemingspensioenfonds dat afgescheiden vermogens aanhoudt geen nieuwe ondernemingen kan laten toetreden dan nadat de betrokken werkgevers en werknemers van

de reeds aangesloten ondernemingen hierover hebben geadviseerd. Op deze wijze wordt recht gedaan aan het behoud van de eigenheid bij de uitvoering van pensioenregelingen door een ondernemingspensioenfonds.

De introductie van een ondernemingspensioenfonds dat pensioenregelingen van meerdere ondernemingen uitvoert leidt ertoe dat het onderscheid tussen een vrijwillig bedrijfstakpensioenfonds en een ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen iets vervaagt. Het is echter aan de werkgever om te bepalen waar hij de pensioenregeling wil onderbrengen. Het feit dat het keuzepalet hierbij is vergroot doet aan deze onderbrengingsvrijheid niets af. Met dit voorstel wordt een oplossing geboden voor die ondernemingspensioenfondsen voor wie continuering van de uitvoering in een eigen ondernemingspensioenfonds niet haalbaar is, maar die de eigenheid van de pensioenregeling willen behouden. Dit kan dan door middel van een gezamenlijk ondernemingspensioenfonds. Hiermee kunnen *wijzigingen* op de markt van pensioenuitvoerders optreden, maar deze zullen geen *verstoring* van de markt betekenen. Immers de bestaande collectiviteiten worden gehandhaafd met de bestaande solidariteit. Zij worden slechts in één juridische entiteit, het gezamenlijke ondernemingspensioenfonds, samengebracht.

Op dit moment is het mededingingsrecht niet van toepassing op ondernemingspensioenfondsen. Het zal ook niet van toepassing zijn op een samengevoegd ondernemingspensioenfonds. Immers, ook bij een samengevoegd ondernemingspensioenfonds is de vaststelling van de premie en de uitkering een zaak van de werkgever en de werknemers. Tevens is bij een samengevoegd ondernemingspensioenfonds geen sprake van een keuzemogelijkheid voor het fonds om aan niet-verbonden ondernemingen pensioen aan te bieden en zodoende te concurreren met verzekeraars. Want het is niet uitsluitend aan het bestuur van een samengevoegd ondernemingspensioenfonds om te bepalen of de werkingssfeer uitgebreid wordt. Voorgesteld is namelijk dat de werkgevers en werknemers van de achterliggende ondernemingen hun instemming moeten verlenen aan samenvoeging (zie verder onder de artikelsgewijze toelichting onder C en D). Dus ook in de nieuwe situatie heeft het ondernemingspensioenfonds geen enkele mogelijkheid deze activiteiten met een commerciële speelruimte uit te oefenen; noch wat betreft de inhoud van de regeling, de bijdrage aan de regeling of de vraag aan wie de regeling wordt aangeboden.

Effecten op grensoverschrijdende activiteiten

De bepaling die van toepassing is op de huidige pensioenfondsen ten aanzien van grensoverschrijdende activiteiten (artikel 125 PW) heeft geen wijziging in het kader van de introductie van een ondernemingspensioenfonds dat voor meerdere ondernemingen pensioenregelingen uitvoert. Een buitenlandse onderneming kan de uitvoering van de pensioenregeling slechts in een ondernemingspensioenfonds dat de pensioenregelingen voor meerdere ondernemingen uitvoert onderbrengen, indien de pensioenregeling al in een ondernemingspensioenfonds was ondergebracht. Het onderhavige voorstel regelt immers slechts samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen en biedt geen mogelijkheid rechtstreeks (buitenlandse) pensioenregelingen onder te brengen.

TOELICHTING ARTIKELSGEWIJS

ARTIKEL I

A.

Artikel 1. Definities

Artikel 1 van de Pensioenwet bepaalt dat een ondernemingspensioenfonds is verbonden aan een onderneming of een groep. Deze omschrijving vloeit voort uit de regeling omtrent de taakafbakening van een pensioenfonds. In de memorie van toelichting bij de Pensioenwet is de noodzaak tot een heldere taakafbakening als volgt omschreven: Als pensioenfondsen onbelemmerd op de markt optreden is de kans op oneerlijke concurrentie en misbruik van de machtspositie (dankzij verplichtstelling) reëel. Als dat gebeurt, zal de bijzondere positie van pensioenfondsen en ook de verplichtstelling gevaar lopen.

Dit geldt nog steeds. Het is van belang dat de toekomst van de pensioenfondsen gewaarborgd blijft doordat zij een gerechtvaardigde doelstelling hebben.

Om ondernemingspensioenfondsen meer ruimte te geven tot samenwerking (in de zin van samengaan) zal, zoals hierboven al aangegeven, het groeps criterium geherdefinieerd moeten worden. Dat is mogelijk zonder afbreuk te doen aan het doel van de taakafbakening. Een ondernemingspensioenfonds zou niet alleen in geval van een juridische, economische of historische band tussen ondernemingen verschillende pensioenregelingen moeten kunnen uitvoeren, maar ook als ondernemingen geen formele band hebben, maar wel besluiten hun ondernemingspensioenfonds in een gezamenlijk pensioenfonds te willen voortzetten (juridische fusie).

De definitie van ondernemingspensioenfonds in de Pensioenwet biedt op dit moment onvoldoende ruimte voor samenwerking van ondernemingspensioenfondsen in de toekomst.

Voor een redelijke scheiding van de werkingssfeer tussen pensioenfondsen en verzekeraars bij de uitvoering van tweede pijlervoorzieningen (taakafbakening) is het huidige groeps criterium niet leidend, omdat concurrentie daar niet echt speelt. Met andere woorden, niet de *domeinafbakening* is in deze bepalend, maar de *productafbakening*. Dat sluit aan bij de wijziging die in de Pensioenwet is opgenomen ten opzichte van de PSW: voortzetting van de aansluiting bij een ondernemingspensioenfonds na verzelfstandiging van een onderneming (uit het concern treden) is gerechtvaardigd op basis van de historische band. Deze wijziging is opgenomen omdat het doel van de regeling taakafbakening is het voorkomen van oneerlijke concurrentie en misbruik van machtspositie. Daarvan is bij een historische band geen sprake, zo is in het kader van de Pensioenwet vastgesteld. En daarvan zal ook geen sprake zijn als ondernemingen besluiten hun ondernemingspensioenfondsen samen te voegen.

B.

Artikel 2. Nadere bepalingen definities

Negende lid

In dit onderdeel is geregeld op welke wijze de ringfencing wordt uitgewerkt bij de werkzaamheden van het ondernemingspensioenfonds. De volgende zaken dient het pensioenfonds afzonderlijk per afgescheiden vermogen te regelen: het vaststellen van de technische voorzieningen, het voldoen aan de eisen ten aanzien van het minimaal eigen vermogen en het vereist eigen vermogen, de verplichting dat de pensioenverplichtingen volledig door waarden worden gedekt, het recht op korting van de aanspraken bij onderdekking en de korte- en langetermijnherstelplannen en de verplichting tot overdracht

en herverzekering. Het financiële beheer dient plaats te vinden per afgescheiden vermogen. Het ondernemingspensioenfonds stelt één jaarverslag op, maar rapporteert hierin afzonderlijk over de verschillende afgescheiden vermogens. Hetzelfde geldt voor de opstelling van de abtn en de verslagstaten.

Tiende lid

In dit onderdeel is geregeld dat de bepalingen omtrent waardeoverdracht van toepassing zijn indien er sprake is van individuele of collectieve beëindiging van de dienstbetrekking of individuele beëindiging van de deelneming. Indien de nieuwe werkgever de pensioenregeling bij hetzelfde ondernemingspensioenfonds heeft ondergebracht zijn derhalve de artikelen 71 tot en met 92 van overeenkomstige toepassing.

C.

Artikel 25 Eisen inzake inhoud uitvoeringsovereenkomst

Bij de totstandkoming van een ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen zal er een bewuste keuze voor de kring van ondernemingen worden gemaakt. Die bewuste keuze dient ook gemaakt te worden bij een eventuele uitbreiding van de kring. Voorgesteld wordt de verplichting op te nemen om in de uitvoeringsovereenkomst te regelen dat instemmingsrecht vereist is bij samenvoeging van ondernemingspensioenfondsen of latere uitbreiding van de werkingsfeer van het ondernemingspensioenfonds voor meerdere ondernemingen. Op grond van artikel 216 PW behandelt en beslist de kantonrechter over geschillen omtrent de vereiste instemming.

D.

Artikel 106 Statuten

Vierde lid

In artikel 108 PW is bepaald dat een instemmingsrecht van een partij, die geen orgaan is van het pensioenfonds nietig is, tenzij in de wet anders is bepaald. Voorgesteld wordt een dergelijke uitzonderingsbepaling op te nemen.

Aan artikel 106 wordt een nieuw vierde lid toegevoegd, waarin bepaald wordt dat ondernemingspensioenfondsen die hun fondsen willen samenvoegen ofwel fondsen die al voor meerdere ondernemingen de pensioenregeling uitvoeren en de werkingsfeer willen uitbreiden, dit niet kunnen doen zonder instemming van de werkgevers en werknemers van de achterliggende ondernemingen. Dit is een uitzondering op de hoofdregel in deze wet dat geen vetorechten mogelijk zijn. Reden om van deze uitzonderingsmogelijkheid gebruik te maken is dat de bepaling van de werkingsfeer een fondsoverstijgende aangelegenheid is. De omvang van de collectiviteit is een zaak die ook de achterliggende onderneming aangaat. De voorgestelde bepaling doet geen afbreuk aan de pariteitregels ten aanzien van besturen van ondernemingspensioenfondsen, noch aan de eigen verantwoordelijkheden van besturen van pensioenfondsen voor de uitvoering van het pensioenreglement, voor een deugdelijke financiering van de pensioenregeling en voor de opbouw van voldoende reserves. Er wordt slechts geregeld dat de werkgever tezamen met de werknemers zijn verantwoordelijkheid houdt bij de bepaling waar de pensioenregeling wordt ondergebracht. De parallel met de onderbrengingsplicht van de werkgever kan worden getrokken, omdat het hier om een wijziging gaat van de (omvang van de) pensioenuitvoerder. Op deze wijze wordt recht gedaan aan het behoud van de eigenheid bij de uitvoering van pensioenregelingen door een ondernemingspensioenfonds.

Vijfde lid

Met het wetsvoorstel wordt uitsluitend beoogd de bestaande problemen voor ondernemingspensioenfondsen op te lossen. Het bewerkstelligen van wijzigingen in het stelsel wordt niet beoogd. Mochten zich op dit vlak situaties voordoen die niet passen in de

doelstelling van dit wetsvoorstel dan heeft de minister de mogelijkheid de samenvoeging te verbieden.

E.

Artikel 123. Uitvoeren van meerdere pensioenregelingen

Het uitgangspunt van een verbod op ringfencing voor pensioenfondsen wordt gehandhaafd. Dat houdt in dat het in beginsel niet mogelijk is om afzonderlijke vermogens binnen een pensioenfonds aan te houden. Ringfencing is echter niet verboden in de Europese richtlijn Pensioeninstellingen.

In het nieuwe tweede lid wordt de mogelijkheid van ringfencing voor specifieke situaties geïntroduceerd, zodat het mogelijk wordt dat ondernemingspensioenfondsen gaan samenwerken. Dit is vormgegeven door als hoofdregel te houden dat door een pensioenfonds uitgevoerde regelingen één financieel geheel vormen en het als uitzondering mogelijk te maken dat een ondernemingspensioenfonds verbonden aan meerdere ondernemingen afzonderlijke vermogens aanhoudt per onderneming of groep, als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek. Ook indien een onderneming verschillende pensioenregelingen bij meerdere ondernemingspensioenfondsen heeft ondergebracht is samenvoeging van deze ondernemingspensioenfondsen mogelijk met afzonderlijke vermogens, zoals deze bestonden voorafgaande aan de samenvoeging.

Er is gekozen voor de mogelijkheid van ringfencing op het niveau van de onderneming en in beginsel niet per regeling, omdat ondernemingen meerdere regelingen kunnen hebben. Dit is slechts anders indien een onderneming verschillende regelingen heeft die bij verschillende ondernemingspensioenfondsen zijn ondergebracht. Het is namelijk niet de bedoeling de bestaande solidariteit en collectiviteit te wijzigen. Zo blijft de solidariteit vóór het samengaan van de pensioenfondsen hetzelfde na het samengaan. Aldus maakt ringfencing per onderneming of groep als bedoeld in artikel 24b van Boek 2 van het Burgerlijk Wetboek de samenvoeging van verschillende ondernemingspensioenfondsen mogelijk.

Kortom, dit kan, omdat enerzijds de Europese regelgeving zich hier niet tegen verzet en anderzijds omdat het zich goed verhoudt tot de wezenskenmerken van een pensioenfonds: een instelling waar (collectieve) arbeidsvoorwaardelijke afspraken met solidaire aspecten worden ondergebracht. Hiervan is bij een ondernemingspensioenfonds verbonden aan meerdere ondernemingen nog steeds sprake, terwijl er door schaalvergroting voordelen behaald kunnen worden.